

Múzeum és képtár

Programjavaslatokat kér Szeged egyik messze elszármazott fia. Érdeklí, mit nézzen meg, hova látogasson el, Gondolkodás nélkül mondjuk: el ne kerülje a múzeumot! „Miért? Mi látható a díszes épületben?” Egy reprezentatív kiállítás. A Tisza élővilága. Furcsa fíntörő kísértetben jön a válasz: „Mikor jó tíz éve elmentem, már akkor is erre a bemutatónak hozták el az iskolagyerekeket...”

Elgondolkodtató felelet. Elgondolkodtató, mert igaz! Azok a múzeumlátogatók, akik annak idején még általános iskolás diákként nézték meg az egyébként igen szemléletes rendezést és igen gazdag anyagú kiállítást, most, egyetemi diplomával a zsebukban is csak ehhez a halas-zsombékos vízvilághoz térhetnek vissza. Ha ugyan visszatérnek...

S tulajdonképpen erről szeretnénk szólni! Nevezetesen arról, hogy tényleg egy kicsit már túl hosszacska foglalkozni a szép vidékünk állat- és növényvilágának képviselői a jókora termeket, hogy tényleg egy kicsit már „túljárásztott” ez a hatalmas állat- és növényvilág felvontató „előadás”.

Túljárásztott, agyonnézett, unalmas. Olyan, amiért már nemigen jön el Szegedre bárki is; olyan, amelyet már éppen ideje lenne lebontani.

Lebontani? De mi kerüljön a helyébe? Mik váltásák fel a jó évtizede ott sárguló nádbugákat meg a csórót tátogató sok víziszármazást? Azt is megmondjuk! Váltásák fel képek. Meg szobrok, meg grafikák! „Legyen úgy, mint régen volt” — legyen a Móra Ferenc Múzeum központi épülete egy időre ismét a képzőművészet otthona.

Akik már több évtizede figyelik Szeged művészeti életét, azok jól tudják, hogy tárlatot ézni hajdan a múzeumba jártak az emberek. Ott találhatták meg mind az állandó, mind pedig az alkalmi tárlatokat. Azokat is, amelyek a múzeum birtokában levő — úgy mondják, igen gazdag — képzőművészeti anyagot tárták a látogatók elé, meg azokat is, amelyek egy-egy szegedi — vagy nem szegedi — művész alkotásait mutatták be.

A régi kiállítások látogatói irigykedve emlékeznek ezekre az időkre. Úgy mondják, a hatalmas épület nagy termei igazán méltó otthonul szolgáltak; „ünnepe” volt egy-egy tárlatra elmenni.

Most, ha tényleg más fedél alá fészkelnének a vadkacsák meg a nádírigók, ismét visszatérhetnének ezek a hajdan volt ünnepek.

Visszatérhetnének, s jöttüket több körülmény is sürgeti!

Először: Szeged jelenkori képzőművészete — ezt a Magyar Nemzeti Galériában megrendezett, reprezentatív tárlat fényesen bizonyította — újabb reneszánszát éli. Méltó és állandó otthonra lenne tehát szüksége a most körünkben élő és alkotó művészek újabb-régibb munkáinak.

Másodszor: mert a múzeum birtokában levő — úgy mondják, igen gazdag — kép-, illetve szoborgyűjteményt a mostanában felnőtt nemzedék tagjai közül még nem láthatta senki. (A képtár alkalmi bemutatói csupán kis töredékét tárlhatták a nézők elé ennek az anyag-nak.)

Harmadszor pedig: mert az állandó és egymást váltó képzőművészeti bemutatók meghatározhatnák a híre, rangja szerint országoserte ismert múzeum népművelői munkáját. A már emlegetett — s túl régen látott — állat- és növényvilág kiállítás ugyanis legjobb esetben sem

vonzza többször üvegharangjai elé a látogatókat —, a szép képekért, szobrokért viszont az „épülni” szerető emberek általában gyakorta visszaszarándokolnak.

És még sorolhatnánk az egyéb érveket! Azokat például, amelyek a régebbi szegedi mesterek életművének hosszabb bemutatása mellett szólnak, amelyek a képzőművészeti közérdeklődés kimutatható megnövekedéséről tesznek tanúságot, s amelyek mindenképpen jelen felvetésünk jogossága alá adnak igen erős alapot. (Hogy mást ne mondjunk, még az azonos épületben levő Somogyi Könyvtár olvasói is gyakrabban betérnek egy — mondjuk — Munkácsy-képet megnézni, mint most egy búbosvöcsök tollárnyalatait tanulmányozni.)

Nyitva marad persze a kérdés, hogy mi legyen a múzeum egyéb bemutatóival? Hogy kerüljenek a nézők elé a néprajzi, régészeti kincsek? Erre csak azt tudjuk mondani, hogy néhány termével a „nagy” épület is ezek rendelkezésére állhatna, s éppígy a jelenlegi képtár, Horváth Mihály utcában levő helyiségei is igen alkalmasak lennének egy-egy ilyen gyűjtemény fogadására.

Ötlet-futtatásunkat azzal zárjuk: igen sok embernek — művészeknek, s művészpártolónak — szerezne örömet az a régén aktuális „helycsere”.

Akác László

Jól megjárta vele

Egy nagy tudós előadást tartott a nők klubjában tudományos témáról. Az előadás után körülvették a nők és elárasztották kérdéseikkel.

— Professzor úr, Ön említést tett a házugság-készülékekről. Látott már valaha ilyet az életben? — kérdezte tőle az egyik hölgy.

— Hogy láttam-e? — sóhajtott a professzor. — Ilyen készüléket vettem feleségül.

Vásárlási ügyek

Benedek József (Szél utca 36/b) kesztyűt vásárolt az egyik sportboltban. Pár nap múlva a kesztyű tönkrement, s mivel olvasónk 61 forint 50 fillért fizetett érte, vissza akarta cserélni. Az üzletben ennek nem is lett volna akadálya, ha a vásárlási blokkal bizonyítani tudta volna, hogy náluk vette a kesztyűt. Olvasónk azonban azt állítja, hogy blokkot a vásárláskor sem kapott.

Tekintve, hogy Szegeden 11 üzletben árusítanak hasonló kesztyűt, és az előírások szerint minden eladóról blokkot kap a vevő, a cserére nem kerülhetett sor, s ez esetben a holt vezetője nem járt el szabálytalanul.

Egy másik olvasónk azt kifogásolja levelében, hogy a Kárász utcai játékboltban 210 forintért árusított játékvonatot a Kőlcsey utcai ideiglenes üzletben 240 forintért van kitéve a kirakatra.

Tekintve, hogy mindkét üzlet ugyanazt a vegyesipar-cikk kiskereskedelmi vállalatát, ellenőrizték a levélben írt panaszt. Megállapítottuk, hogy olvasónk tévedett, mert mind a két helyen 210 forintért árusították a játékvonatot. Egyébként ez a cikk általában az árkatégoriába tartozik, amelyen belül — ha nem egyazon vállalatához tartozik a két bolt — egyik üzletben lehet magasabb is az ár, mint a másikban.

Nem egyeznek a lakók

Lakatos Rudolf a Jakab Lajos utca 1. számú ház egyik udvarra nyíló földszinti lakásában él feleségével. Mindketten idős emberek, levélírónk súlyos ideg-betegségben is szenved. Lakásuk közvetlen szomszédságában sorakoznak a tüzelőkamrák, s valahányszor azokba szemet szállít valamelyik lakó, a Lakatosék előtti udvarrész szenes, piszkos marad. Ha ők nem takarítják el a tüzelőmaradványokat, akkor senki más, s így behordják lakásukba a szemetet lábbelijükön.

A II. kerületi házkezelőszégen megígérték, helyszínen vizsgálják meg a panaszt és utasítják a házfelügyelőt, hogy szeltesse fel a lakókat az udvaron az általuk okozott szemet eltakarítására.

Válaszol az illetékes

Hogyan utazhat a bérlettel aidosos?

November 19-én fenti címmel köztöltük Németi György (Tárogató utca 21.) olvasónk levelét, aki 85 éves és az újszegedi villamos-végállomáson udvariattalanul bánt vele a kalauz.

A Szegedi Közlekedési Vállalat igazgatója a levéllel kapcsolatban az alábbiakat közölte: „Az érvényben levő forgalmi utasítás, valamint a tanácsai rendelet előírja, hogy az utasoknak a végállomáson el kell hagyniuk a komcsit, mert az a szolgáltatásban levő dolgozók a tisztaság és az esetleg otthagyt tárgyak miatt átvizsgálják. Mivel a panasztevő 85 éves, a kalauzok figyelmét külön felhívtuk, hogy az utasítástól és rendeletről el kell térni, ha terhes anyákról, kisgyermekről utazókról, testi fogyatékosokban szenvedőkről, idős emberekről van szó.”

Miért maradt ki?

November 26-án Igazmondó kalendárium címmel cikket köztöltünk arról, hogy az 1969-es naptárakban még a régi postal díjszabások szerepelnek.

Fodor István, a szegedi postafelügyelet vezetője arról értesítette szerkesztőségünket, hogy az új postal díjszabásokat az arra illetékes felsőbb szervek október

végén hagyták jóvá, amikorra a jövő évi naptárak már elkészültek. Az igazgatóság november 20-án intézkedett, hogy a még eladatlan kalendáriumokba, évkönyvekbe, amelyekben nincs díjszabás, illetve amelyekben a régi díjtételek szerepelnek, eladásakor a postahivatalok az érvényben levő díjszabások kimutatását helyezték el.

Markotabödögétől Dámócig

Országunkban 3246 önálló közigazgatási egység, tehát város és község van. Soknak a neve már teljesen „érthetetlen” és bizonyára a helybeliek sem sokat törők a fejüket, hogy honnan eredhet például a Győr-Sopron megyei Markotabödöge és a Somogy-megyei Nyim.

A borso-di Dámóc vagy a Veszprém megyei Dáka elnevezés. Számos helységnevét régebbi keleti a magyarság hazai történeténél is megkelta, avar vagy szláv eredet jégeit hordozza.

Egész sor helységneveink őrizi ma is nevében a honfoglaló magyarság hét nemzet-ségének emlékét. Sok nyoma van a későbbi népijárásoknak is. Jász, kun, besenyő, török, német, tót, rác, horvát stb. Az azonosnévű községekből van

alsó, felső, kis, nagy, erdő, mező, Duna, Tisza, Somogy, Zala, Vas, stb... stb... Szerényfajta bizonyítéka, hogy a jelző közül leggyakoribb a kis, mert 109 községünk nevében szerepel a kis jelző míg a nagy csak 106-ban.

A legmagyarabb folyó a Tisza, neve 57 községünk elnevezésében fordul elő. A Dunáé csak 21-ben; a többi folyó ennél is kevesebb. A Balaton 31 község nevében szerepel a Balaton név községünk Heves megyében. A tájegységek közül Zala a leggyakoribb, 40 falu nevében szerepel. Somogy 28, Vas 15 alkalommal fordul elő. 34 községünknek szent, 28-nak nemes jelzője van.

PHILIP BLAIBERG:

PILLANTÁS A SZÍVEMRE

5 Az életbe való visszatérésért vett hosszú és kemény harcnak ezekben az első napjaiban olyan magatehetetlenül feküdtem, mint valami csecsemő. Kiskánállal etettek, alvás előtt elligazgattak az ágyban. De bármennyire gyenge is voltam, tesztileg szemmel láthatóan erősödtem. Marylin Sternweiller, aki a gyógytornáimat irányította, úgyszólván megállás nélkül foglalkozott velem, hogy minél tökéletesebben végezhessen kezdetben a légzőgyakorlatokat, később pedig a lábgyakorlatokat is.

A lábaim vékonyak voltak, mint a piszkafa, valamint izom csak rajta maradt a csontjaimon, ezzel a kevés izommal pedig mégiscsak lehetett kezdeni valamit.

Kezdetben naponta háromszor kellett tornáznom. Az utolsó gyakorlatokat pontban éjfélkor tartottuk. De senki sem panaszkodott emiatt. Valamennyien jól tudtuk, hogy egyet-mást meg kell csinálni, tekintet nélkül a napszakra, vagy pedig arra, hogy ez valakinek kedvére van, vagy nincs. Ami engem illet, ezeknek a gyakorlatoknak a során még valamivel többet is igyekeztem elvégezni a megszabottnál. Az erőfeszítések igazán nagyok voltak, néha-néha teljesen kimerültem. Ha azonban mindent összevetünk, végül mégis csak kifizetődtek.

Eleinte félóránként mérték a vérnyomásomat és a hőmérsékletemet.

Később egyóránként, majd kétóránként, azután pedig négyóránként.

Különböző gyógyszerekkel tömték. Némelyiket négyóránként, másokat hatóránként szedtem. Huzamosabb álmom tulajdonképpen nem volt sem éjjel, sem nappal, de — csodák csodája! — ehhez igen gyorsan és igen könnyen hozzászoktam.

Akkoriban, amikor még a kezemet sem tudtam fölemelni, minden reggel 7 órakor megborotváltam és megmosdattam. A tisztálkodás után négy orvos állított be, alaposan megvizsgáltak, és vérmintát vettek a fülemből, az orromból és a derekamból. A vizsgálatok eredményeit gondosan bejegyezték a kórlapomra, s ezt szakadatlanul tanulmányozták.

A vérkeringésem, a vérnyomásom és a pulzusom mind kiváló volt. Az új szívem is jól működött. A tudom teljesen megtisztult, s habár gyakran fáradtnak éreztem magam és nemegyszer olyan álmosnak is, hogy nem tudtam nyitva tartani a szemem, szellemileg mindenképpen sokkal frissebb voltam, mint az operáció előtt.

A műtét utáni tizennyolcadik napon a különleges osztály helyiségeibe befészkelődött a nyugtalanság. Nyilván azért, mert a tizennyolcadik napon halt meg Louis Washkansky, az első újszives.

Most megmondhatom: aznap annyira jól éreztem magam, hogy rá se gondoltam, s egy csöp félelmet sem éreztem, hogy a szervezetem valahá is kivetheti magából a szívemet. És amikor ezen a tizennyolcadik napon éjfél után elaludtam, ebben még bizonyosabb voltam, mint valaha.

Hála a kitartó és szorgalmas tornászásnak, izmaim szépen megerősödtek. Az éjfélbeli gyakorlatokra többé nem volt szükség.

De én még nem voltam megelégedve. Kezdetben, amikor már megengedték, hogy asztalnál egyem, valakinek mindig fel kellett segítenie a székről. A fejemből vettem, hogy az emelgetésnek ezt a terhet is a lehe-

Ünnepélyes fogadtatás

